

İzmit Körfez Geçişi ve Bursa-Balıkesir-İzmir Otoyol Projesi

T.C. Ulaştırma Bakanlığı tarafından 2009 yılında ihalesi gerçekleştirilen İzmit Körfez Geçişi ve Bursa-Balıkesir-İzmir Otoyolu Projesi, çeşitli boyutları ile hem Bursa kentinin hem de ülkemizin değerlendirmesi gereken bir proje olarak önümüzde durmaktadır. Proje'nin ihalesinin 22 yıl 4 aylık yapım ve işletme dahil süre teklifi ile "Nurul-Özaltın-Makyol-Astaldı-Yüksel-Göçay İnşaat Ortak Girişimi ile Ulaştırma Bakanlığı tarafından imzalandığını yakın zaman önce basın yolu ile öğrendik. Yaptığımız incelemede projenin uygulanması aşamasında görülen bazı önemli noktaları kamuoyu ile paylaşmayı görev olarak bilmekteyiz.

ULUABAT Gölüne Etkisi

421 kilometre uzunluğunda olacağı açıklanan, İstanbul Bursa arası 1 saate, İstanbul-İzmir arası seyahat süresini 3,5 saate indireceği duyurulan proje ile ilgili olarak adı geçen otoyol projesinin; Bursa Mustafakemalpaşa arasında yer alan bölümünün büyük kısmı, Uluabat Gölü güney kıyısından ve Ramsar Alanı olarak ilan edilmiş alanın içinden geçmektedir. Söz konusu güzergahın jeomorfolojik ve topoğrafik özellikleri gereği ancak çeşitli köprüler ve viyadükler yapılarak otoyolun bölgeden geçirilmesi mümkün görünmektedir. Edindiğimiz bilgiler 11 kilometrelik bu geçişin 3 adet köprü ve viyadükle yapılacağı, viyadüklerin doğrudan göl tabanına basarak geçeceği yönündedir. Proje 1997 yılı öncesinde projelendirilmiş olduğundan, 23.06.1997 tarihli ÇED Yönetmeliği'nin Geçici 2. Maddesi uyarınca ÇED kapsamı dışına çıkarılmıştır. T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü, değişen yasal düzenlemelerin söz konusu otoyolun projesinin yeniden gözden geçirilmesine gerek duyulduğundan, bahisle verdiği olumlu görüşü değiştirmiş ve durumu Karayolları Genel Müdürlüğü'ne ilemiştir. Buna karşın proje güzergahında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Ülkemiz 1998 yılında Ramsar Sözleşmesi olarak anılan "Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Sözleşmesi"ne imza koymuştur. Ramsar sözleşmesinin imzalanmasının ardından T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından 17.05.2005 tarih ve 25818 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren SULAK ALANLARIN KORUNMASI YÖNETMELİĞİ'ni çıkarmıştır. Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından ülkemizde onaylanmış ilk yönetim planı olup, Uluabat Gölü ve çevresinde yer alan faaliyetler ULUABAT GÖLÜ YÖNETİM PLANI'na göre yürütülmektedir.

Otoyol güzergahı ekolojik etkilene sınıra teğet olarak ve tümüyle Ramsar Alanı içinden geçmektedir. Söz konusu güzergah Uluabat Gölü'nün Ramsar Alanı ilan edilmesine neden olan Karabatak (*Phalacrocorax pygmaeus*) kolonilerinin en yaygın olarak yer aldığı bölge olduğu gibi, Uluabat Gölü, biyolojik üretim yönünden eutrophic (bol gıdalı) göllerimizden biridir. Planktonlar ve dip canlıları bakımından zengin oluşu, değişik türden çok miktarda canlıların üremesi ve beslenmesi için ideal bir ortam oluşturmuştur. Göldeki yüz binlerce kuşun varlığı bunun en önemli göstergesidir. Gölde 21 değişik balık türü saptanmıştır. Anadolu'ya kuzeybatıdan giren kuş göç yolu üzerinde yer alması ve önemli kuş alanlarından Kuş Gölü'ne çok yakın mesafede bulunması sebebiyle Uluabat Gölü kuş varlığı yönünden sadece ülkemizin değil,

Avrupa ve Ortadoğu'nun da en önemli sulak alanlarından biridir. Uluabat Gölü dünya çapında yok olma tehlikesi altında olan kuş türlerinden küçük karabatağın ülkemizdeki en önemli üreme alanıdır. Uluabat Gölü, yine dünya çapında yok olma tehlikesi altında olan tepeli pelikanın da önemli beslenme ve kışlama alanıdır. Uluabat Gölü halen endüstriyel, evsel, tarımsal ve mekanik olarak giderek kirlenmekte olan bir sulak alanıdır. Göl çevresinde yer alan yerleşim, endüstri ve havadaki kötü toprak kullanımından kaynaklanan kirlilik giderek artmaktadır. Gerek otoyolun yapım aşamasında ve gerekse yapımın sonraki işletme aşamasında ortaya çıkacak sorunlar bölgede yaşayan canlıların yaşamını derinden etkileyecektir. Gürültü ile kuşların üremeleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bilim insanları gürültünün arttığı bölgelerde kuşların üreme oranlarının düştüğünü bilimsel olarak kanıtlamışlardır. Otoyol inşaatı süresince ortaya çıkacak çimento, hafriyat atıklarının neden olacağı fiziksel kirlilik yanında, bölgedeki ekolojik yaşamın derinden etkileneceği açıktır. Otoyolun işletilmesi aşamasında ise bölgeden geçen araçların egzoz emisyonları, lastik tozları, yağ ve benzeri atıkları nedeniyle Uluabat Gölü'nün kirlenmesi ve koruma altında bulunan türlerin bölgeden kaçması ile yaşamlarını sürdürmeleri olanaksız hale gelecektir.

Otoyolun, Uluabat Gölü kıyısından geçeceği güzergah üzerinde yer alan Akçalar Mahallesi ve Fadıllı Köyü'nde 50'den fazla sertifikalı tarım yapan, üretikleri ürünleri bu sertifikalar ile yurtdışına ihraç eden üreticiler de otoyolun hem arazilerinin üzerinden geçmesi nedeniyle çok sayıda meyve ağacı kaybedecekler hem de otoyolun gerek inşaatı ve gerekse işletilmesi döneminde ortaya çıkacak kirlilik nedeniyle bu sertifikalarını yitirebileceklerinden gelir kaybına da uğrayacaklardır. Uluabat Gölü kıyısında zengin topraklar üzerinde tarım yapan bölge üreticileri zaten bölgenin topografik yapısı nedeniyle büyük topraklara sahip olmadıklarından, otoyol nedeniyle yapılacak kamulaştırma sonucunda önemli oranda toprak kaybına da uğramış olacaklardır. Öte yandan otoyol güzergahı üzerinde Bursa İli Nilüfer İlçesi sınırları içinde yer alan, İstanbul Üniversitesi Prehistorya Bölümü tarafından 6 yıldır Akçalar Mahallesi sınırları dahilinde kazı çalışmaları sürdürülmekte olan AKTOPRAKLIK Höyüğü, Marmara Bölgesi'nin insanlık tarihini 2000 yıl geriye çekmiş 7000 yıllık bir yerleşmedir. Otoyol projesi Aktopraklık Höyüğü için saptanmış Arkeolojik SIT alanı içinden de geçmektedir. Proje hazırlığı aşamasında bu konuda Bursa Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Kurulu tarafından da otoyol güzergahının değiştirilmesi yönünde karar bulunmaktadır. Bursa KTVKK tarafından verilen karara göre otoyolun güzergahı değiştirilmek durumundadır.

Uluabat Gölü, dünya üzerinde sadece 40 gölün sahip olduğu YAŞAYAN GÖL-LIVING LAKES unvanına sahip TEK göldür. Uluabat Gölü, Uluslararası Yaşayan Göller Ağı'nın (International Living Lakes Network) üyesidir. Bölgeden geçecek otoyol ile ilgili olarak Uluslararası Yaşayan Göller Ağı tarafından T.C. Hükümetine bir uyarı yazısı gönderilmiştir. Otoyol ihalesinin yapıldığı günlerde ülkemizin imza koyduğu Uluslararası Ramsar Sözleşmesi'nin uygulanmasını izleyen Ramsar Convention on Wetlands, T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı'na bir yazı ile durumu